

BUDGET 2024

DEL I

ANEBY
KOMMUN

Innehållsförteckning

Kommunstyrelsens ordförande har ordet	3
Den kommunala koncernen	4
Strategiskt övergripande mål och uppdrag	6
Viktiga förhållanden för resultat och ställning.....	8
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	13
Aneby kommuns styrkort består av fem perspektiv.....	15
Perspektiv: Attraktiv kommun	16
Perspektiv: God ekonomi.....	17
Perspektiv: Medskapande arbetsplats	18
Perspektiv: Värdeskapande processer	19
Perspektiv: Hållbart samhälle.....	20
Investeringsbudget	21
Driftbudget 2024 och flerårsplan 2025-2026.....	22
Budget 2024 per nämnd.....	28
Kommunfullmäktige	28
Kommunstyrelsen.....	28
Samhällsbyggnadsnämnden	30
Överförmyndarnämnden	30
Kommunrevisionen	31
Valnämnden.....	31
Finansförvaltningen.....	32
Ekonomisk redovisning	33
Bilaga Riktlinjer för Aneby kommuns ekonomistyrning	36

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

År 2022 kännetecknades av geopolitisk oro, energikris, kraftigt stigande inflation och snabbt höjda räntor. Under 2023 går den svenska ekonomin in i en lågkonjunktur. Inflationen förväntas vara över målet under större delen av året samtidigt som tillväxten är låg eller till och med negativ vissa kvartal och arbetslösheten stiger. Det handlar om en tuff men inte alltför utdragen period för hushåll, företag och samhället i stort.

Att sätta budget utifrån nuvarande världsläge är en stor utmaning. Invånarantalet i Aneby kommun minskade under 2022 vilket gav oss sämre ekonomiska förutsättningar under 2023. Det i sin tur förde med sig att befolkningsprognosen kommande år har fått revideras ned med direkt budgetpåverkan.

Att stärka Aneby kommun som varumärke är ett arbete som vi gör tillsammans. Både i våra yrkesroller och som goda ambassadörer i möten med andra. Attraktivitet handlar till exempel om värdegrund, organisationskultur, tillgång till bostäder, medborgarmöten, ett gott företagsklimat, tillgänglig kollektivtrafik, ett rikt föreningsliv, en bra förskola och skola samt en trygg vård och omsorg.

Världen förändras i en snabb takt. Att som arbetsgivare vara attraktiv för potentiella medarbetare och kanske ännu viktigare; utveckla och behålla våra befintliga medarbetare kommer vara avgörande för att klara av att leverera välfärdsuppdraget med god kvalitet. Några av de trender som det råder stor enighet kring är att livslångt lärande blir allt viktigare och att digitaliseringen är en strukturomvandling som kräver andra arbetssätt. För att möta detta och fortsatt vara en attraktiv arbetsplats behöver vi skapa förutsättningar för ständigt lärande. Hur vi som arbetsgivare jobbar för att stärka och utveckla vår organisation, våra medarbetare och chefer har stor betydelse.

Genom att sänka resultatmålet 2024 till 1,1 procent mildras ett ansträngt ekonomiskt läge. Politiken har valt att inte lägga ut ett generellt sparkrav för budgetåret, däremot kommer ett sparbetning, som det nu ser ut, att behöva läggas för 2025. Balans i ekonomin är nödvändig för att kunna möta de stora investeringsbehov som ligger inom planeringsperioden. För att klara det långsiktiga resultatmålet om 2 procent i snitt under 10 år kommer det bli av största vikt att verksamheternas nettokostnader hamnar i balans 2024. Rambudgeten anger vad vi har råd med och därmed också vad verksamheterna får kosta.

I budget har vissa omfördelningar gjorts i syfte att stärka både arbetsmiljön och den öppna fritidsverksamheten för unga, vilket är väldigt positivt. Det förebyggande arbetet är en investering för framtiden. Omfördelningar har även gjorts för utökad HR-verksamhet, vilket kommer att innebära förstärkt stöd till chefer och medarbetare.

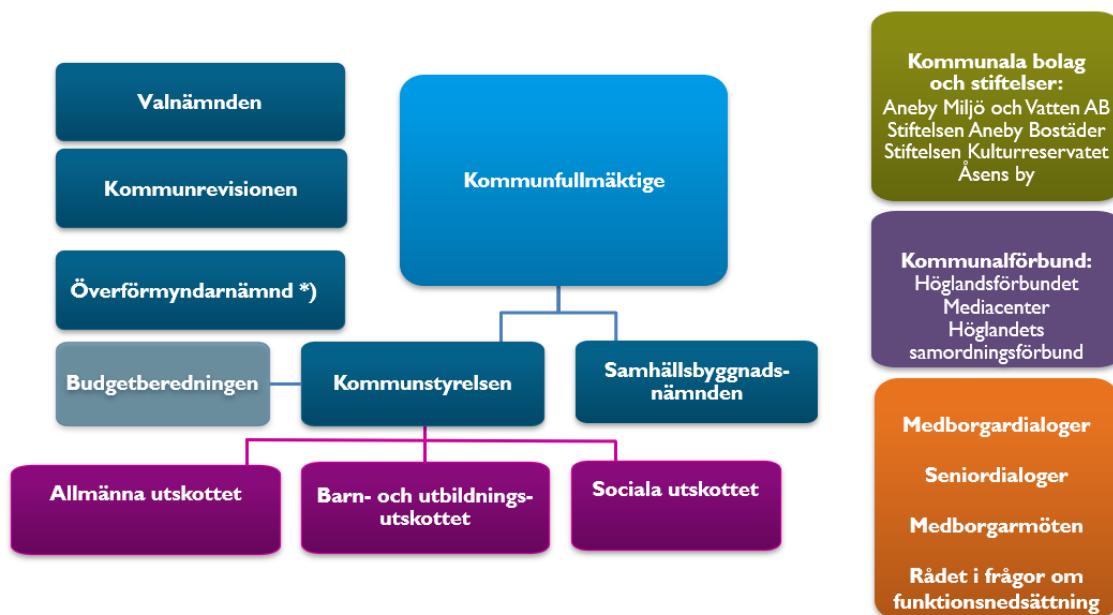
Om vi fortsätter att ta ansvar, visar omtanke om varandra och agerar långsiktigt kommer Aneby kommun bli en än mer attraktiv plats att och bo, verka och vistas i. Tillsammans skapar vi *Ett gott liv i en hållbar och växande kommun*.

Beata Allen (C)
Kommunstyrelsens ordförande

Den kommunala koncernen

Kommunens politiska organisation

*) Gemensam överförmyndarnämnd för Aneby, Eksjö, Näsjö, Sävsjö och Vetlanda kommun med ett gemensamt överförmyndarkansli i Vetlanda.

Kommunens förvaltningsorganisation

Verksamheterna inom Aneby kommun utgör tillsammans en förvaltning som leds av kommundirektören. Som framgår av bilden nedan består förvaltningen av avdelningar, som leds av respektive avdelningschef. Inom avdelningarna finns ett antal enheter.

Kommunövergripande (KÖ)

I det kommunövergripande anslaget ingår övergripande funktioner som kommunledning, näringslivsverksamhet, ekonomi och HR. Inom det kommunövergripande anslaget hanteras även övergripande bidrag och projekt, medlemsavgifter till organisationer samt arvoden till förtroendevalda.

Kommunserviceavdelningen (KSA)

KSA ansvarar för upphandlingsfrågor, politisk administration, e-förvaltning, kommunikation, telefoni, kostverksamhet, lokalvård samt skötsel och underhåll av kommunens gator, parker och fastigheter.

Sociala avdelningen (SOA)

SOA ansvarar för äldreomsorg, funktionshinderomsorg, arbetsmarknadsinsatser och mottagande av flyktingar och av ensamkommande barn, individ- och familjeomsorg samt hälso- och sjukvård.

Barn- och utbildningsavdelningen (BUA)

BUA ansvarar för förskola, grundskola, särskola, fritidshem, gymnasieskola, vuxenutbildning, svenska för invandrare samt kulturskola, fritidsverksamhet, kultur och bibliotek.

Samhällsbyggnadsavdelningen (SBA)

SBA ansvarar för översiktlig planering, plan- och byggfrågor, miljö och hälsa, räddningstjänst, energi- och klimatfrågor, natur- och kulturmiljövård samt infrastruktur och kollektivtrafikfrågor

Kommunkoncernens organisation

I kommunkoncernen ingår bolag där ägarandelen överstiger 20 procent och stiftelser där kommunen är stiftare. Styrelsen för bolaget och stiftelserna tillsätts av kommunfullmäktige. Även Höglandsförbundet ingår i kommunkoncernen utifrån kommunens betydande inflytande i förbundet.

Aneby Miljö och Vatten AB (Amaq)

Aneby Miljö och Vatten AB är ett helägt aktiebolag med ansvar för fjärrvärme, vatten och avlopp samt renhållning.

Stiftelsen Aneby Bostäder

Stiftelsen Aneby Bostäder är kommunens allmännyttiga bostadsföretag med huvuduppgift att främja bostadsförsörjningen i Aneby kommun. Verksamheten består i att äga, förvalta och hyra ut bostäder och lokaler i Aneby kommun.

Stiftelsen Kulturreseptatet Åsens by

Åsens by är Sveriges första kulturreseptat och bildades år 2000. Stiftelsen Åsens by driver verksamhetsgrenarna reservatsförvaltning (landskaps- och byggnadsvård, odling, djurhållning, administration) och kulturturism (vandrarhem, handelsbod, guidningar, aktiviteter och programdagar).

Höglandsförbundet

De fem höglandskommunerna Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda bildar tillsammans samarbetsorganisationen Höglandsförbundet. Förbundet består av tre verksamheter: Högländets verksamhetsstöd (HSV), Högländets familjerätt (HFR) och Högländets IT (HIT), samt ett förbundsledningskontor. Anebys andel av Höglandsförbundet är 7,2 procent.

Strategiskt övergripande mål och uppdrag

Inledning

Budgetdirektivet anger kommunstyrelsens politiska viljeinriktning i arbetet med budget 2024 och verksamhetsplan 2025-2026, gällande verksamhetsmål och finansiella mål. Direktivet utgår från Aneby kommuns vision *Ett gott liv i en hållbar och växande kommun*.

Bakgrund

En ansvarsfull politik behöver säkra att kommunens ekonomi räcker till för välfärdsuppdraget gentemot invånarna. Alla måste ta ansvar och ställa kostnader mot värde och behov. De beslut som kommunen fattar ska vara väl underbyggda och utgå från kommunens två styrande dokument, *Översiktsplanen* och *Strategiska planen* där det övergripande målet är 7500 invånare år 2035. De styrande dokumenten lyfter vikten av att Agenda 2030 samt Parisavtalet ska vara vägledande i beslut och handling.

En av samhällets stora utmaningar handlar om kompetensförsörjning i samband med den demografiska utvecklingen. Som en konsekvens av detta kommer det att ställas höga krav på noggrann planering och analys av vilka åtgärder som behöver vidtas för att säkra att välfärdsuppdraget kan utföras.

Utifrån att de ekonomiska förutsättningarna för planperioden 2024-2026 fortsatt är ansträngda, behöver nya utgiftsposter noga övervägas, såvida inte omfördelningar kan göras eller att andra externa resurser tillförs. Befintliga behov ska finansieras med planeringsförutsättningarna som grund.

Strategiska övergripande mål som stödjer visionen

Budget- och verksamhetsplan ska uttrycka hur Aneby kommun under kommande 3-årsperiod ska arbeta för att uppnå intentionen i visionen genom de strategiska mål som är fastställda av kommunfullmäktige.

Följande uppdrag till budgetberedningen, vilka är kopplade till de övergripande målen, ligger till grund för utarbetande av förslag till rambudget 2024.

- 1. Aneby kommuns medborgare, företagare, besökare och externa kontakter får tjänster av god kvalitet, detta med ett gott bemötande där man känner förtroende och delaktighet**
 - Identifiera och anpassa ambitionsnivån i våra verksamheter till befintliga resurser, med hänsyn tagna till optimala arbetssätt, god kvalitet, attraktivitet och uppfyllelse av lagkrav.
 - Så långt som möjligt undvika kortsiktig ryckighet i verksamheterna under planeringsperioden
- 2. Aneby kommuns ekonomi är hållbar och i balans**
 - Utifrån den framskrivning som finns för åren 2025-2026 arbeta för att nå en resultatnivå som tydligt strävar mot ett överskottsmål på 2 procent över en 10-årsperiod i syfte att säkra en hållbar ekonomi över tid.
 - Ta fram förslag till en motiverad och hållbar investeringsbudget 2024 med indikation för 2025-2026. Identifiera investeringar som kan ge positiva effekter i det dagliga arbetet i syfte att begränsa framtida kostnadsutveckling vad gäller drift och underhåll.
- 3. Aneby kommun är en attraktiv arbetsgivare**
 - Skapa förutsättningar för en hälsofrämjande arbetsplats och ett tryggt och hållbart ledarskap.
 - Skapa strategier för att möta kompetensutmaningen, vilket innebär aktiviteter för förändrade arbetssätt samt för att kunna behålla och kompetensutveckla befintlig personal

4. **Aneby kommun bedriver ett kontinuerligt innovativt förbättringsarbete**
 - Identifiera nya och innovativa arbetssätt, gärna som utgår från digitalisering, automatisering och genom ökad samverkan, i syfte att skapa effektiviseringar och mervärden för våra invånare på kort och lång sikt.
 - Identifiera och ta vara på alternativa finansieringsformer.

5. **Aneby kommun erbjuder hög livskvalitet och en hållbar tillväxt som gör att människor vill bo, vistas och verka här**
 - Beakta behov av bostäder och verksamhetslokaler utifrån den demografiska utvecklingen på kort och lång sikt.

Viktiga förhållanden för resultat och ställning

Kommunens ekonomiska förutsättningar ges i form av skatteintäkter och utjämningsbidrag. Det som påverkar hur dessa förutsättningar kommer att utvecklas beror på kommunens befolkningsutveckling och rikets skatteunderlag. För att bedöma de totala förutsättningarna tas även hänsyn till kostnadsutvecklingen i kommunen som påverkas av inflation, demografi och förändrade välfärdsbehov.

Ekonomisk utveckling

Under de senaste åren har den ekonomiska utvecklingen varit god, trots pandemi. När den snabba konjunktur nedgången kom i samband med covid-19 pandemin år 2020 kompengades kommunerna med statsbidrag för att mota de minskade skatteintäkterna. År 2021-2022 har återhämtningen efter pandemin visat sig i en stark konjunkturuppgång vilket bidragit till ökade skatteintäkter. Dessa ökade intäkter har gett goda resultat för åren 2020-2022.

Under 2022 har inflationen varit på historiskt höga nivåer och har påverkat prisutvecklingen på bred front. Successivt har effekterna av prisökningarna visat sig i det ekonomiska utfallet, men det är först 2023 som ökningarna slår till med full kraft i kommunens ekonomi. Inflationen kommer vara fortsatt hög under 2023 men även fortsatt under 2024. Sverige beräknas ligga på högre inflationsnivåer än flertalet OECD-länder (The Organization for Economic Cooperation and Development), vilket beror på att hushållen har förhållandevis höga bostadslån och kort räntebindning och blir därmed känsliga för räntehöjningar. Även försvagningen av den svenska kronan bidrar till högre inflation i Sverige. (Sveriges Kommuner och Regioner, SKR cirkulär 23:20)

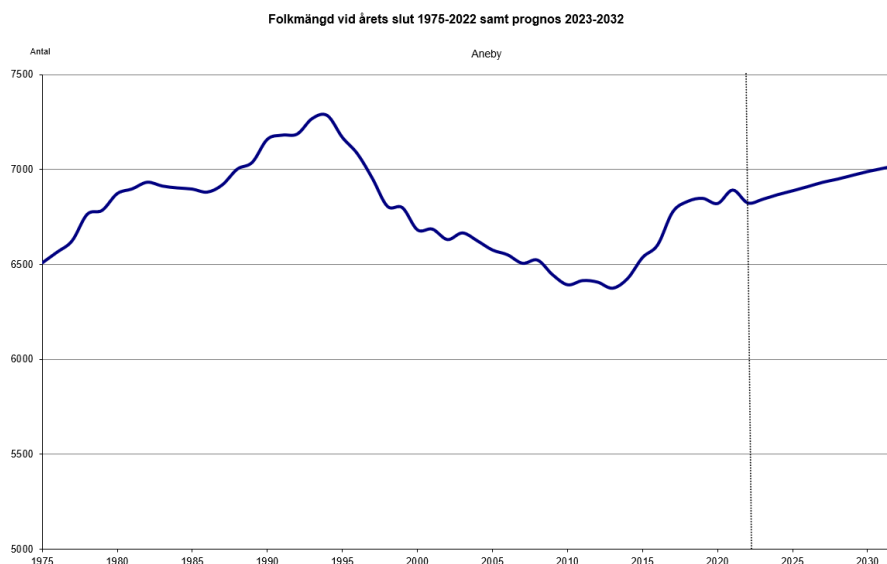
Skatteunderlagstillväxten dämpas av att lågkonjunkturen medför en svag utveckling för antalet arbetade timmar i år och nästa år. Under åren 2025–2026 ökar skatteunderlaget mer, till följd av fler arbetade timmar i ekonomin. Dock innebär inflationen att skatteunderlaget urholkas. Under 2023 minskar det reala skatteunderlaget med 2,5 procent. Det är först 2025 som det reala skatteunderlaget är tillbaka på 2022 års nivå igen enligt SKR:s aprilprognos.

Pensionskostnaderna förklarar en stor del av kommunens kostnadsökningar, vilket beror på att pensionerna värdesäkras via prisbasbeloppet som baseras på inflationstakten i juni året innan. Prisbasbeloppet för 2023 ökade med 8,7 procent och bedömningen för 2024 är en ökning om 8 procent. För åren därefter förväntas inflationstakten att understiga 2 procent och skulle därmed innebära lägre pensionskostnader. Beräkningarna är dock mycket osäkra och bygger på en snabb nedgång i inflationstakten (SKR, cirkulär 20:23).

Befolkningsutveckling

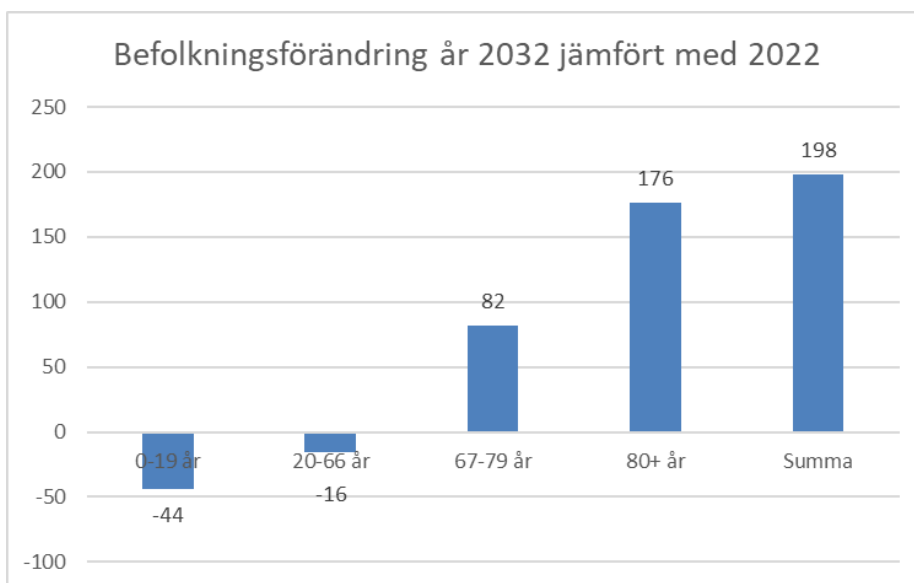
Det övergripande målet i kommunens översiktsplan är att öka befolkningen till 7 500 invånare år 2035. Under 2022 minskade Aneby kommun sin befolkning, vilket främst förklaras av ett negativt flyttnetto. Även födelseantalet var lägre för 2022 än jämfört med tidigare år.

Den prognos som tagits fram under mars 2023 indikerar att Aneby kommun kommer uppnå 6 843 invånare den 1 november 2023 (ett antagande görs om att antalet invånare är detsamma den 1 november som den 31 december). Antaganden i prognosen visar på ett födelseantal om ca 68 årligen fram till 2032. Antalet avlidna utgår från ett snitt utifrån historiska data. Födelsenettet tros vara positivt de första fem åren för att vända till ett negativt födelsenetto de kommande fem åren. Flyttnettot utgår från att det flyttar in fler personer till Aneby kommun än som flyttar ut.

SCB (Statistiska centralbyrån) presenterade, i april, befolkningsutvecklingen för Sverige fram till år 2030. Under 2022 föddes färre barn än på många år i Sverige, vilket får betydelse för både skola och barnomsorg framöver. Befolkningen beräknas öka i långsammare takt än tidigare år. I framskrivningen antas en fortsatt ökad livslängd vilket leder till en åldrande befolkning.

Prognosen för Aneby kommun visar samma tendens som riket i stort. Det är framförallt personer som är 80 år och äldre som ökar. De senaste två åren har antalet över 80 år ökat med 10 procent och de kommande 10 åren ser ut att innebära en ökning om drygt 40 procent i den åldersgruppen. Ökningen av barn och unga har stannat av men det sker en förskjutning i åldrarna, vilket innebär ändrade behov utifrån åldern. Prognosen på personer i arbetsför ålder visar på en svag minskning. Med denna utveckling kommer gapet mellan kommunsektors tillgängliga resurser och det som krävs för att klara åtagandet bli större. Försörjningskvoten kommer att öka, vilket betyder att de i arbetsför ålder behöver försörja välfärdsbehoven hos allt fler barn, unga och äldre.

Kommunens budget utgår från en prognos av antalet kommuninvånare per den 1 november året före det budgeterade året. Invånarantalet detta datum ligger till grund för kommunens skatteintäkter och den kommunala utjämningen följande år.

Den aktuella befolkningen per mars 2023 visar på 6 809 invånare.

Budget för år	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Prognos i budget	6 828	6 814	6 841	6 931	6 843	6 868	6 888
Utfall	6 834	6 796	6 899	6 833			
Differens	6	-18	58	-98			

Kommunens ekonomiska läge

Resultatet för 2022 landade i ett överskott om 38,9 miljoner kronor. Detta resultat tillsammans med resultaten för 2020-2021 har gett en möjlighet för Aneby kommun att kunna stärka ekonomin. Det har getts förutsättningar att kunna självfinansiera investeringar och amortera lån, vilket har varit en strategi för att ge ett ekonomiskt utrymme inför kommande större investeringar som även kommer påverka låneskulden negativt.

För 2023 och de kommande åren är det ekonomiska läget ett annat. Inflationens påverkan visar sig tydligt och överskottet från 2022 är historia. De ekonomiska förutsättningarna har försämrats reellt, till följd av lågkonjunktur och hög inflation. Aneby kommun har även minskat antalet invånare, vilket bidrar ytterligare till att skatte- och bidragsfinansieringen minskar. Prognosen för 2023 pekar på ett underskott.

Det är en svårighet när kommunens förutsättningar förändras mellan åren som beror på omvärldsfaktorer som inte är lätta att påverka. Denna variation mellan åren har varit extra tydligt de senaste åren avseende exempelvis skatteunderlag och inflation. Effekten blir att det är svårt att styra det ekonomiska resultatet på enskilda år. En stabilitet med successiv anpassning i verksamheternas ekonomi är därmed att sträva efter för att kunna behålla kvaliteten.

Då förutsättningarna är begränsade de kommande åren är det viktigt att verksamheten fortsätter med åtgärder och omställning mot effektivare processer. Det främsta målet inför 2024 är att verksamheten har en ekonomi i balans.

De kommande åren har ett stort demografiskt tryck och höga investeringsvolymerna. Även inom kommunkoncernen är investeringsbehoven stora. En gemensam planering görs i koncernen och utifrån de totala behoven är det av vikt att prioritera gemensamt för att klara av finansieringen framöver.

En stor osäkerhet i ekonomin framöver handlar om inflationens utveckling och dess följder. Skatteunderlagsprognosen som budgetförslaget bygger på förutsätter att inflationsnivåerna för 2025 och framåt är under 2 procent.

Bostadsmarknad

För att kommunen ska kunna växa är det en förutsättning att det produceras fler bostäder. En vikande konjunktur och ett osäkert omvärldsläge märks även i Aneby kommun. Försäljningen av kommunala tomter har i stort stannat av. Allmännyttan har för närvarande en högre vakansgrad än på många år.

Trots den vikande konjunkturen behöver kommunen planera för att kunna erbjuda nya tomter för villabebyggelse då kvarvarande tomter är få till antalet. När det ekonomiska läget stabiliseras och efterfrågan på tomter och bostäder ökar behöver kommunen vara redo och exempelvis ha olika typer av tomtmark att erbjuda.

Samhällsbyggnadsnämnden har under senaste åren lämnat flera positiva planbesked, i Målsånna, söder om Aneby gård, i södra Lövviken, i det befintliga området i Lövviken samt i Fågelkärr respektive Grankärr. Flera planavtal har därefter tecknats med exploatörer i de olika områdena för att genomföra planarbeten. Under 2022 påbörjades dessutom ett planarbete på kommunal mark i kvarteret Fjällräven söder om Parkskolan. I det senare området har också ett par exploatörer visat intresse för olika typer av bostäder och upplåtelseformer. Diskussioner förs vilka förhoppningsvis kan utmytna i bostäder som kompletterar befintligt bostadsbestånd i kommunen på ett positivt sätt.

Kommunen äger inte så mycket tillgänglig verksamhetsmark för expansion eller nyetablering vilket

är en viktig ingrediens om kommunen ska kunna attrahera nya etableringar och möjliggöra för befintliga företag att expandera och bygga ut. I kommunens översiktsplan som fastställdes i september 2022 tas viss höjd för detta.

Arbetsmarknad

Aneby kommun har en arbetslöshet på 5,0 procent under mars månad 2023, motsvarande siffra för länet är 5,4 procent och för riket 6,4 procent. I Aneby var 166 personer arbetssökande mars 2023, av dessa är 79 utrikesfödda. Samma månad 2022 var 204 personer arbetssökande varav 120 var utrikesfödda.

Arbetsförmedlingen bedömer att arbetslösheten kommer att öka under 2023 och första halvåret 2024 i takt med att konjunkturen försvagas för att därefter minska då aktiviteten i svensk ekonomi väntas stärkas på nytt. Samtidigt har många arbetsgivare fortfarande svårt att hitta arbetskraft med efterfrågade kompetenser vid rekrytering.

I takt med att konjunkturen försvagas väntas även antalet långtidsarbetslösa (personer som har varit utan arbete i mer än tolv månader) att öka. Fler behöver därmed ta del av utbildningsinsatser och subventionerade anställningar för att öka sina chanser att etablera sig på arbetsmarknaden på sikt.

Andelen äldre fortsätter att öka i befolkningen. Det sätter press på välfärden och försvårar kompetensförsörjningen, inte minst eftersom behovet av vård och omsorg ökar. I yrkesaktiv ålder drivs befolkningsökningen av utrikesfödda vilket gör integrationen till en viktig pusselbit på arbetsmarknaden.

Finansiella risker

I kommunkoncernen finns extern upplåning om 489 miljoner kronor, varav kommunen står för 109 miljoner kronor. I kommunkoncernen finns 96 procent av lånen hos Kommuninvest.

Ränterisk

Under året har räntenivåerna stigit kraftigt och aktuell styrränta är 3,50 procent. Uppdraget från Riksbanken är att få ner inflationen och enligt prognoser beräknas ytterligare höjningar komma under året (SKR, cirkulär 23:20). Detta påverkar räntekostnaderna inom koncernen vilket blir alltmer påtagligt i takt med att lånen omsätts på nytt. Snitträntan inom kommunkoncernen är 1,29 procent per 2023-04-30. Estimerad snittränta på låneportföljen för 2024 kan komma att uppgå till 2,3 procent (Finansrapport Aneby kommunkoncern 2023-04-30, Söderberg & Partners).

För att ha kontroll över risken eftersträvas förutsägbarhet och en långsiktig strategi. I finanspolicyn finns riktlinjer för att hantera ränterisker. Räntebindningen ska ha en genomsnittlig duration på 2,5 år, maximalt 35 procent av ränteförfallen får ligga inom ett år och de genomsnittliga räntekostnaderna ska inte fluktuera mer än 0,65 procent mellan åren.

Finansieringsrisk

Kommunkoncernen vill undvika att alla lån förfaller samtidigt och strävar efter en jämn förfalloprofil. I finanspolicyn anges kraven om genomsnittlig kapitalbindningstid om 2,5 år och att maximalt 35 procent av kapitalet får förfalla inom ett år. Den finansiella kostnaden kommer dock att öka successivt i takt med låneförfall på grund av rådande ränteläge.

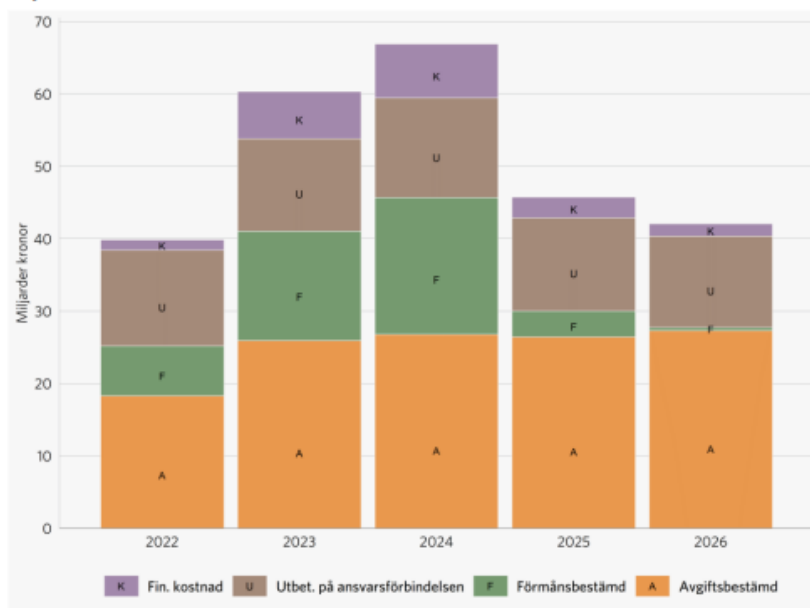
Pensioner

Kostnaden för pensioner ökar kraftigt för 2023 och kommer innebära ytterligare ökning för 2024. Den främsta anledningen till detta är inflationsnivån som påverkar prisbasbeloppet som används för värdesäkring av pensionerna. Pensionerna för 2023 ökade med 8,7 procent. Prognosen för 2024 är en ökning om 8 procent. Åren därefter beräknas pensionskostnaderna minska.

Utöver inflationen påverkar det nya pensionsavtalet, med höjda premienivåer, kostnaderna. En osäkerhetsfaktor framöver är nivån på löneökningarna, vilket får effekt på pensionskostnaden.

Diagram 4. Prognos över pensionskostnader i kommuner uppdelat på ingående delar, inkl. särskild löneskatt.

miljarder kronor

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Aneby kommun har antagit riktlinjer för god ekonomisk hushållning. God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv innebär bland annat att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service, omsorg och tjänster som den konsumerar. God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv tar sikte på kommunens förmåga att driva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Enligt riktlinjerna, för att uppnå god ekonomisk hushållning krävs att:

- Samtliga finansiella mål har uppnåtts under räkenskapsåret.
- En övervägande del av verksamhetsmålen har uppfyllts under året eller utvecklats i en positiv riktning i förhållande till målformuleringen.

De övergripande målen fastställs av kommunfullmäktige i juni 2023 i den strategiska planen. Årligen fastställer kommunfullmäktige styrtal samt målvärden i det balanserade styrkortet som styr mot de övergripande målen.

Finansiell analys

Den finansiella analysen utgår från fyra finansiella aspekter. Målsättningen är att med modellens hjälp kunna identifiera eventuella finansiella styrkor och svagheter.

- Finansiellt resultat
- Kapacitetsutveckling
- Riskförhållanden
- Kontroll över finansiell utveckling

Resultat och kapacitet

Årets resultat

Årets resultat är ett viktigt mål för att uppnå god ekonomisk hushållning. Detta för att det påverkar det egna kapitalet och möjligheten att självfinansiera investeringar. Budgeterade resultatnivåer har som mål att uppgå till minst 2 procent som ett genomsnitt på 10 år.

De kommande årens svaga förutsättningar ger en ansträngd ekonomi. Mot slutet av planperioden uppgår inte årets resultat i genomsnitt på 10 år en resultatnivå om 2 procent. De låga resultatnivåerna minskar även graden av självfinansiering av investeringar.

	2024	2025	2026
Årets resultat, genomsnitt på 10 år	2,6 %	2,5 %	1,9 %
Årets resultat, per år	1,1 %	1,6 %	1,9 %

Genomsnitt utgår från utfall 2022, prognos tertial I 2023, budget 2024-2026.

Nettokostnads- och skatteutveckling

Den ekonomiska balansen mellan löpande intäkter och kostnader kan visas genom att jämföra nettokostnaden i relation till skatter och bidrag per år. Om relationen visar att nettokostnaderna överstiger 100 procent finns risk att kommunens egna kapital får användas för den löpande driften.

Det krävs en långsiktig balans mellan dessa för att kunna upprätthålla en god ekonomisk hushållning.

	2024	2025	2026
Verksamhetens nettokostnader/skatter och bidrag	98,5 %	97,7 %	97,2 %

Investeringar

Investeringsnivån bör ha en långsiktigt hållbar nivå så att resultat och avskrivningar ger full självfinansiering. I perioder med små demografiska förändringar bör ekonomin ge utrymme för amortering av låneskulden. Dock i perioder av tillväxt kan låneskulden behöva öka.

De kommande åren kommer kräva investeringar för att möta demografins förändringar. Samtidigt har vi år att vänta med sämre ekonomiska förutsättningar. Det innebär att låneskulden kommer att öka för att nå investeringsbudgetens behov och därmed kommer inte självfinansiering kunna nås fullt ut. Det är dock positivt att Aneby kommun har amorterat på låneskulden under åren 2020-2022 med totalt 45,7 miljoner kronor, vilket ger Aneby kommun bättre möjligheter att ta nya lån utifrån behov.

I kommunkoncernen planeras investeringar gemensamt för att kunna planera för kommande lånebehov totalt inom koncernen.

Utifrån det budgeterade resultatet för 2024-2026 samt budgeterade investeringsnivåer beräknas självfinansieringsgrad i genomsnitt över en treårsperiod. Investeringsbudgeten för 2023 om 54,4 miljoner kronor tillsammans med ett svagt resultat för året påverkar genomsnittet de kommande åren. För att kunna nå självfinansiering fullt ut krävs således högre resultatnivåer framöver.

	2024	2025	2026
Självfinansieringsgrad av investeringar, genomsnitt på 3 år	85 %	56 %	98 %
Självfinansieringsgrad av investeringar, per år	57 %	113 %	178 %

Årets resultat baseras på ett genomsnitt som utgår från utfall 2022, prognos tertial I 2023, budget 2024-2026.

Självfinansieringsgrad 2024-2026, avser avskrivningar exkl finansiell leasing+årets resultat dividerat med budgeterade investeringar för året.

Risk och kontroll

Kassalikviditet

Kassalikviditet är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. Kassalikviditeten ska även ställas i relation till soliditetens utveckling. En ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Låga resultatnivåer och höga investeringsnivåer kommer ge en sämre kassalikviditet.

Kassalikviditeten kan dock förbättras genom att låneskulden ökar, men i det fallet försämras det långsiktiga handlingsutrymmet det vill säga soliditeten.

	2024	2025	2026
Kassalikviditet	184 %	193 %	216 %

Soliditet

Soliditeten är ett mått på det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet och anger hur stor del av de totala tillgångarna som finansierats med eget kapital. Målet är att stärka soliditeten långsiktigt.

Långsiktigt mål är att nå 20 procent soliditet inklusive ansvarsförbindelse. Utifrån det budgeterade resultatet för 2024-2026 beräknas soliditeten i genomsnitt över en treårsperiod.

I nedan nyckeltal så visas effekten av de svagare resultaten de kommande åren, särskilt i de nyckeltal som anger per år. I genomsnittet över tre år sker förändringen mer successivt.

	2024	2025	2026
Soliditet inkl ansvarsförbindelse, genomsnitt 3 år	16 %	16 %	17 %
Soliditet inkl ansvarsförbindelse, per år	15 %	17 %	20 %
Soliditet exkl ansvarsförbindelse, genomsnitt 3 år	44 %	42 %	41 %
Soliditet exkl ansvarsförbindelse, per år	40 %	41 %	42 %

Genomsnitt utgår från utfall 2022, prognos tertial I 2023, budget 2024-2026.

Aneby kommuns styrkort består av fem perspektiv

Aneby kommuns strategiska mål och uppdrag beskrivs i det kommunövergripande styrkortet som består av fem perspektiv. Det är de övergripande styrtalen som utvärderas för god ekonomisk hushållning.

- Attraktiv kommun
- God ekonomi
- Medskapande arbetsplats
- Värdeskapande processer
- Hållbart samhälle

Aneby kommuns styrkort summeras i 11 styrtal. Utgångspunkten är ett begränsat antal styrtal för att skapa fokus. Styrtalen ska vara relevanta och ändamålsenliga för ledning och styrning av verksamheterna. Styrtalen ska vara mätbara, spegla kvalitet och beröra såväl välfärdsuppdraget som utveckling av samhället. Styrtalen ska vara jämförbara över tid och mellan kommuner.

Vid utvärdering av styrtalen jämförs utfallet i relation till målvärdet och presenteras som måluppfyllnad i procent. För att styrtalet ska vara helt uppnått krävs 100 procent måluppfyllnad. Generellt gäller, om inget annat kommenteras under respektive styrtal, att när måluppfyllnaden är mellan 90-99 procent visas styrtalet som delvis uppnått. Under 90% är styrtalet inte uppnått. Utvärdering görs även utifrån resultatet föregående år och i vilken riktning som styrtalet har utvecklats i relation till målformuleringen.

Symbol	Innebörd	Gränsvärde
	Styrtalet är uppnått	100 %
	Styrtalet är delvis uppnått	90 – 99 %
	Styrtalet är inte uppnått	0 – 90 %

God ekonomisk hushållning följs även upp inom kommunkoncernen. Bolag/stiftelser/förbund arbetar fram mål i respektive budget som utgår från den strategiska planens långsiktiga mål. Målen utvärderas i samband med delårsbokslut och årsbokslut och integreras i den gemensamma analysen.

Perspektiv: Attraktiv kommun

Aneby kommuns verksamheter bidrar till en plats för trivsel, engagemang, delaktighet och trygghet

Strategier
Alla ska ges möjlighet till inflytande
Alla behöver förstås utifrån sitt behov
Alla ska vara nöjda med den offentliga service vi ger.
Aneby är en plats där företag vill starta, kan och vågar växa

Styrtalet	Målvärde
Jag är nöjd med de tjänster och den service som erbjuds från Aneby kommun.	3,5
Aneby kommuns ranking som företagskommun enligt Svenskt Näringsliv.	73

Jag är nöjd med de tjänster och den service som erbjuds från Aneby kommun.

- Styrtalet mäts genom brukarundersökningar.
- Styrtalet mäts utifrån en femgradig skala.
(I de fall en annan skala används i befintliga brukarundersökningar viktas resultatet om utifrån den gemensamma definitionen.)
- Rapportering av resultatet sker minst i delårsrapport och årsredovisning. De avdelningar som genomfört mätning vid rapporteringstillfället redovisas.

Aneby kommuns ranking som företagskommun enligt Svenskt Näringsliv

Ett framgångsrikt näringsliv är avgörande för att ett samhälle ska utvecklas och locka till sig nya invånare. Aneby har under en lång rad av år haft en bra ranking när Svenskt Näringsliv gör sina mätningar. Kommunen håller sig bland de 25% med bäst resultat i landet, vilket är en viktig position att arbeta för att behålla.

- Styrtalet mäts inom ramen för Svenskt Näringslivs enkät och ranking.
- Styrtalet mäts på en kommunövergripande nivå.
- Mätningen rapporteras vid ett tillfälle under året.
- Målvärdet är att Aneby kommun placeras bland de 25 procent bästa kommunerna.

Perspektiv: God ekonomi

Aneby kommuns ekonomi är hållbar och i balans

Strategier
Balanserad finansiell ställning
Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
Cirkulär ekonomi

Styrtal	Målvärde
Årets resultat som andel av skatt och generella bidrag i procent, genomsnitt under de senaste 10 åren.	2%
Soliditeten (inklusive ansvarsförbindelsen) i procent, genomsnitt under de senaste tre åren.	16%
Självfinansieringsgrad av investeringar i procent, genomsnitt under de senaste tre åren.	85%

- Styrtalen mäts på kommunövergripande nivå.
- Resultaten rapporteras i tertialrapport, delårsrapport och årsredovisning. Vid tertial och delår baseras resultaten på prognosen för året.

Perspektiv: Medskapande arbetsplats

Aneby kommun är en attraktiv och en hälsofrämjande arbetsplats

Strategier
Engagerat, närvarande och tillitsfullt ledarskap
Delaktiga och professionella medarbetare
Hållbart arbetsliv

Styrtalet	Målvärde
Hållbart medarbetarengagemang (HME), index.	82
Sjukfrånvaron i procent, totalt inklusive kort- och långtidsfrånvaro	5,9%

Hållbart medarbetarengagemang (HME) för Aneby kommun

Medarbetarens engagemang i arbetet är en av de viktigaste förutsättningarna för organisationen att nå goda resultat i verksamheten, detta skriver SKR i modellbeskrivningen av HME (2020). HME är ett mätverktyg framtaget av SKR och Rådet för främjande av kommunala analyser för att kontinuerligt utvärdera och följa upp arbetsgivarpolitiken i kommuner och regioner. Verktöget bygger på 9 enkätfrågor som i Aneby kommun är en del i den årliga medarbetarenkäten.

- Styrtalet mäts på en kommunövergripande nivå, men även på avdelningsnivå.
- Mätningen sker i årligen i enkätform till månadsanställd personal
- Analysen av resultatet ska genomföras utifrån tre delindex; motivation, ledarskap och styrning.
- Målvärdet baseras på att kommunens HME-värde ska utvecklas i positiv riktning. Värdet är ett resultat som är i paritet med de 25 procent bästa kommunerna i Sverige.

I nedan tabell syns de senaste årens resultat i totalt HME-värde samt nedbrutet i de olika delindexen.

	HME totalvärde	HME - Motivation	HME - Ledarskap	HME - Styrning
2023	81,7	81,6	79,8	83,7
2022	81,8	81,4	80,6	83,6
2021	83,2	82,7	83,1	83,9

Sjukfrånvaron i procent, totalt inklusive kort- och långtidsfrånvaro

- Styrtalet mäts via uttag av statistik från kommunens personalsystem
- Styrtalet mäts på en kommunövergripande nivå, men även på avdelningsnivå.
- Mätningen görs månadsvis.
- Resultatet rapporteras i tertialrapport, delårsrapport och årsredovisning som ett ackumulerat värde.
- Analysen av resultatet ska genomföras på det totala värdet såväl som uppdelat på kort- och långtidsfrånvaro.
- Målvärdet kvarstår från tidigare år och utgår från Aneby kommuns sjukfrånvaronivå före pandemin.

Perspektiv: Värdeskapande processer

Aneby kommun ger välfärdstjänster som skapar goda livsvillkor

Strategier
Livslångt lärande
Digitalisering som metod för verksamhetsutveckling
Förebyggande arbete mot ökad självständighet och oberoende
Samverkan

Styrtalet	Målvärde
Elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor i procent.	89%
Andelen 80+ i särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende	24%

Elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor i procent

Att klara grundskolan med godkända betyg är viktigt då det är känt att det bidrar till ett friskare vuxenliv, större andel som studerar vidare, minskad arbetslöshet, som därmed minskar risken för kriminalitet, missbruk, psykisk ohälsa och utanförskap.

- Styrtalet mäts inom barn- och utbildningsavdelningen.
- Mätningen rapporteras i delårsrapport och årsredovisning.
- Det övergripande målet är att nå 100 procent behörighet.
- Målvärdet är angett utifrån att andelen behöriga elever ska utvecklas positivt. Värdet är ett resultat som är i paritet med de 25 procent bästa kommunerna i Sverige.

Andelen 80+ i särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende

Andelen 80+ ökar och behov av insatser ökar i takt med åldrandet. Att arbeta förebyggande och främjande för att kunna bromsa behovet av välfärd i de äldre åldrarna är nödvändigt för att kunna klara kompetensförsörjningen och ekonomin framöver. I jämförelse med riket ligger Aneby kommun på en låg andel som är inskrivna i särskilt boende eller har hemtjänst i ordinärt boende. I jämförelse i länet har Aneby kommun lägst andel.

- Styrtalet mäts inom sociala avdelningen.
- Mätningen rapporteras i delårsrapport och årsredovisning.
- Målet i budgeten är att andelen av 80+ i särskilt boende eller med hemtjänst i ordinärt boende ska som högst ligga kvar på samma nivå som föregående år.
- Målet kan antingen vara helt uppnått eller ej uppnått, över 24 procent är ej uppnått.

Perspektiv: Hållbart samhälle

Aneby kommun kännetecknas av hög livskvalitet och en hållbar livsmiljö

Strategier
Minska klimatpåverkan
Uthålliga ekosystem och biologisk mångfald
Människors lika värde
Demokrati och delaktighet

Styrtalet	Målvärde
Energieffektivisering, minska energiförbrukningen i kWh	minska
Jag känner mig delaktig i utformningen av de tjänster som jag erhåller från Aneby kommun.	3

Energieffektivisering, minska energiförbrukningen i kWh

- Styrtalet mäts inom kommundienstserviceavdelningen
- Målet är att minska förbrukningen jämfört med samma period föregående år
- Rapportering av resultatet sker i tertialrapport, delårsrapport och årsredovisning.
- Målet är ej uppnått om energiförbrukningen har ökat.

Jag känner mig delaktig i utformningen av de tjänster som jag erhåller från Aneby kommun.

- Styrtalet mäts genom brukarundersökningar.
- Styrtalet mäts utifrån en femgradig skala.
(I de fall en annan skala används i befintliga brukarundersökningar viktas resultatet om utifrån den gemensamma definitionen.)
- Rapportering av resultatet sker minst i delårsrapport och årsredovisning. De avdelningar som genomfört mätning vid rapporteringstillfället redovisas.

Investeringsbudget

Den totala investeringsbudgeten för kommunen för åren 2024-2026 uppgår till 96,3 miljoner kronor. Inkluderas 2023 i summeringen så uppgår investeringsbudgeten till 150,7 miljoner kronor för åren 2023-2026. I samband med årsbokslut tas beslut av kommunfullmäktige om investeringsanslag behöver flyttas över till nästkommande år.

Investeringsbudgeten är indelad i olika kategorier. Kommunstyrelsen omdisponerar investeringsbudgeten i de fall det ska ske mellan kategorierna.

Byggnader

Investeringar i kommunens fastigheter görs såväl invändigt som utvändigt. Därtill kommer investeringar i teknik som ventilation, värmepumpar samt inom styr- och reglerområdet. Större projekt avser: Vireda skola med en total budget om 36,6 miljoner kronor (år 2022-2025), Vårdcentralens fastighet med omläggning tak, byte av fönster samt ventilation om 4 miljoner kronor, järnväggångbron om 4,1 miljoner kronor, fastigheten Aneby 1:711 avseende byte av tak, fönster, dränering och ventilation om 3,2 miljoner kronor samt Blåklintens förskola med renovering om 3,4 miljoner kronor. LSS-boende ingår i budget 2023 om 24 miljoner kronor.

Gator och vägar

Investeringar som beläggningar och trafiksäkerhetsåtgärder görs regelbundet i kommunens gator och vägar. I budgeten för 2024-2025 ingår uppgradering av belysningsstyrning samt utbyte av gamla lyktstolpar.

Inventarier

Investeringar görs årligen i möbler, utbyte av köks- och lokalvårdsutrustning och andra inventarier i kommunens verksamheter. Här ryms också investeringar för att förbättra arbetsmiljö. För 2024-2026 finns 1,5 miljoner avsatt för inventarier till LSS-boende och 800 tkr till Vireda skola, utöver löpande inventariebehov.

Maskiner

Investeringar i maskiner görs vid behov, framförallt inom kommunens tekniska enhet. I budgeten för 2024-2026 avser de större investeringarna FIP-fordon om 0,6 miljoner kronor och släckbil till räddningstjänsten om 4 miljoner kronor.

Programvaror

Investeringarna avser verksamhetssystem, dock minskar investeringarna i takt med att det blir fler molntjänster. Kostnaderna flyttas därmed över till driftbudgeten istället.

Teknik

Investeringar inom digitalisering och välfärdsteknik planeras både inom sociala avdelningen och barn- och utbildningsavdelningen. I budgeten för 2024-2026 ingår laddstolpar om totalt 1,2 miljoner kronor.

Utemiljö

Investeringsmedel avser kommunens lekplatser, samt utemiljöer på förskolorna. Budget för utveckling av lekplatser innebär 175 tkr i årlig budget.

Exploatering

Investeringsmedel finns avsatta inom exploateringsområdet för åren 2024-2026 om 1 miljon kronor årligen.

Belopp, tkr	År 2023	År 2024	År 2025	År 2026
Byggnader	44 448	39 830	18 593	12 950
Gator och vägar	2 050	1 500	1 100	1 000
Inventarier	2 350	3 400	4 150	750
Maskiner	1 400	700	2 000	2 100
Programvaror	1 787	0	300	0
Teknik	1 000	1 600	1 400	1 450
Utemiljö	325	175	175	175
Exploatering	1 000	1 000	1 000	1 000
Summa investeringar kommunen	54 360	48 205	28 718	19 425

Finansiering

Självfinansieringsgraden av investeringarna anger hur stor del av investeringarna som har finansierats av årets resultat och årets avskrivningar. En självfinansieringsgrad på 100% innebär att samtliga investeringar har självfinansierats under året. En självfinansieringsgrad som understiger 100 procent kräver således annan finansiering i form av lån, försäljningsinkomster vid avyttring av befintliga anläggningstillgångar eller att befintlig likviditetsreserv används.

Under 2022 minskade Aneby kommun låneskulden om 13 miljoner kronor, på grund av den låga nyttjandegraden av investeringar för året. Merparten av investeringarna är omdisponerade till 2023-2026, vilket innebär ett behov om att återigen uppta lån för att kunna finansiera investeringarna.

För perioden 2023-2026 innebär investeringsnivån att självfinansiering inte kan uppnås. Det ger ett lånebehov om totalt 179 miljoner kronor för Aneby kommun för 2024. I lånebehovet ingår byggnation av LSS-boende.

Driftbudget 2024 och flerårsplan 2025-2026

Driftbudget 2024

En driftbudget för 2024 har räknats fram utifrån nu kända förutsättningar och har gjorts inom ramen för budgetberedningens uppdrag.

I budgeten för 2024 har följande bearbetats:

- Prognostiserat invånarantal
- Prisökningar
- Lönejusteringar
- Pensionskostnader
- Avskrivningar
- Volymförändringar
- Finansnetto
- Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning (SKR cirkulär 23:20)
- Politiska prioriteringar

Flerårsplan 2025-2026

Flerårsplanen för 2025-2026 är beräknad utifrån 2024 års budget, som är justerad med ovanstående parametrar. Flerårsplanen baseras på en framskrivning av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning utifrån SKR:s cirkulär 23:20 tillsammans med Aneby kommuns befolkningsprognos. Flerårsplanen ska ses som en framskrivning av budget 2024. I denna ingår indexuppräknningar av kostnader och intäkter, lönejusteringar och volymförändringar utifrån befolkningsprognosen.

Belopp, tkr	Budget	Ram	Ram
	2024	2025	2026
Verksamhetsramar (exklusive kapitalkostnader)*:			
AU: Kommunövergripande	-22 809	-22 809	-22 809
AU: Kommunserviceavdelningen	-5 055	-5 055	-5 055
BUU: - Barnomsorg, grundskola, kulturskola	-176 812	-176 932	-176 932
BUU: - Gymnasie- och vuxenutbildning	-40 676	-40 676	-40 676
SOU: Sociala avdelningen	-165 289	-165 289	-165 289
SBN: Samhällsbyggnadsavdelningen	-13 719	-13 719	-13 719
Finansförvaltningen	-1 249	-1 249	-1 249
Kommunrevision	-605	-605	-605
Överförmyndarnämnd	-921	-921	-921
Kommunfullmäktige	-340	-340	-340
SUMMA Verksamhetsramar	-427 475	-427 595	-427 595
Volymförändringar utifrån demografi	0	-1 791	-1 736
Indexuppräknig, kostnader och intäkter	0	-2 015	-4 284
SUMMA volym och index uppräknig	0	-3 806	-6 020
Nya pensionskostnader ökning PO-pålägg	-7 593	3 327	3 436
Löneavtal 2023-2026	-23 107	-36 506	-49 787
SUMMA Löneökning	-30 700	-33 179	-46 351
Avskrivningar	-24 800	-27 100	-27 100
Finansiell leasing	2 800	2 800	2 800
Pensionsutbetalningar från ansvarsförbindelsen	-8 372	-8 350	-8 323
Verksamhetens nettokostnader	-488 547	-497 230	-512 589
Skatteintäkter	364 654	375 823	391 702
Inkomstutjämnig	91 289	100 253	105 394
Kostnadsutjämnig	4 688	4 704	4 718
Regleringsbidrag	15 472	11 359	8 708
Generella bidrag från staten	3 048	0	0
Fastighetsavgift	18 443	18 443	18 443
LSS-utjämnig	-1 517	-1 517	-1 517
Skatteintäkter/kommunalekonomisk utjämnig	496 077	509 065	527 448
Finansiella intäkter inkl borgensavg	1 970	1 890	1 890
Finansiella kostnader	-4 260	-5 690	-6 490
Finansnetto	-2 290	-3 800	-4 600
ÅRETS RESULTAT	5 240	8 035	10 259
Resultatnivå i procent av skatter och bidrag	1,1%	1,6%	1,9%

* Volymförändringar och indexuppräknig för 2024 ingår i verksamhetsramarna.

Väsentliga antaganden i budget 2024-2026

Volymförändringar

Volymförändringar utifrån demografiska förändringar görs för att avdelningarna över tid ska kunna tillhandahålla samma kvalitet i verksamheterna oavsett om det blir fler eller färre brukare och elever. Volymförändringen utgår från föregående års budget för respektive verksamhet och ökas eller minskas sedan med förändringen i antalet brukare och elever.

Indexuppräknings av kostnader och intäkter

KPIF är ett konsumentprisindex med fast ränta. Detta index är ett mått för prisutveckling och ligger till grund för uppräknings av kommunens inflationsberoende kostnader och intäkter mellan åren.

Enligt prognosen (april 2023) beräknas KPIF stiga med följande index de kommande åren:

Procent	2024	2025	2026
Konsumentpris KPIF	2,1	1,1	1,9

Löneökningar

Löneutökningen tillförs finansförvaltningen för att därefter fördelas ut till respektive enhet genom en ramjustering när lönerrevisionen är klar.

Enligt prognosen (april 2023) beräknas Timlön, konjunkturstatistiken enligt följande de kommande åren:

Procent	2024	2025	2026
Timlön, konjunkturstatistiken	3,7	3,4	3,3

Anslaget för löneökningar ska täcka förändringar i personalomkostnader (PO), löneökningar och andra personalsatsningar.

Personalomkostnadspålägg (PO)

I budgeten för 2023 på verksamhetsnivå är PO beräknad till 42,75 procent. Preliminärt PO-pålägg (SKR cirkulär 23:20) är 45,7% för 2024 och inkluderar pensionsavtalet AKAP-KR som innebär högre avgift för pensioner samt uppräknings av prisbasbeloppet. Förändringar av PO hanteras via ramjusteringar till avdelningarna under budgetåret.

Avskrivningar

Avskrivningar är kostnaden som uppstår under nyttjandeperioden av de investeringar som gjorts tidigare år. I budget görs en bedömning av kostnaderna för befintliga och planerade investeringar.

Internränta

I enlighet med SKR:s rekommendationer är internräntan 2,5 procent för 2024 (cirkulär 23:05).

Pensioner

Kostnaderna för pensioner intjänade före 1998 finns inte skuldförda i kommunens redovisning utan kostnadsförs vid utbetalningen enligt Rådet för kommunal redovisning, RKR:s rekommendationer. Budget avser utbetalda pensioner och förändringen av avsättning av pensioner. Kostnaderna för övriga pensioner finansieras genom PO-pålägg på lönekostnaden för respektive avdelning.

Skatteintäkter och bidrag

Vid beräkning av skatte- och bidragsintäkter gäller invånarantalet den 1 november året före budgetåret. Skatteprognosen bygger på befolkningsprognos från mars 2023, se Befolkningsutveckling .

I övrigt utgår beräkningarna av skatteintäkter och bidrag från SKR:s skatteunderlagsprognos (cirkulär 23:20).

- Skatteintäkterna utgår från en oförändrad skattesats om 22,09 för alla tre åren.
- Inkomstutjämnings ska garantera alla kommuner en skattekraft som lägst motsvarar 115 procent av medelskattekräften i riket. Aneby kommun ligger lägre än medel, varför kommunen har en stor

intäkt från inkomstutjämningsystemet.

- Utfallet i kostnadsutjämningsystemet beror på hur Aneby kommuns struktur inom ett antal områden förhåller sig till strukturen i riket som genomsnitt.
- Regleringsbidraget används av staten för att upprätthålla nivån i inkomstutjämningsystemet och vid förändringar av finansieringen mellan staten och kommunen.
- Inför 2008 avskaffades den statliga fastighetsskatten på bostäder och ersattes med en kommunal fastighetsavgift.
- LSS-utjämningsystemet är ett separat utjämningsystem som är en del av de generella kostnadsutjämningsbidragen.

Generella bidrag

Under 2024 tillförs Aneby kommun medel utifrån definitionen små kommuner/kommuner med särskilda utmaningar om cirka 3 miljoner kronor.

Finansiella intäkter och kostnader

I de finansiella intäkterna ingår den borgensavgift som kommunen tar ut från kommunala helägda bolag för nyttjad borgen per den 31/12 för kommande år. Borgensavgiften är beräknad utifrån en marknadsmässig bedömning som genomförts av Söderberg & Partners.

Borgensavgiften för 2024 (procent):

Aneby Miljö & Vatten AB, 0,80

Stiftelsen Aneby Bostäder, 0,74

De finansiella kostnaderna består av räntor på kommunens lån samt övriga bankkostnader.

Resultatutjämningsfondens (RUR) användning

Aneby kommun beslutade 2020 att använda möjligheten till avsättning och disponering av RUR. Enligt riktlinjerna får avsättning göras med högst det belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger en procent av summan skatteintäkter, kommunalekonomiska utjämningsbidrag och generella statsbidrag. Vid negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, uppgår gränsen till två procent av ovan nämnda intäkter.

Medel från RUR kan användas vid negativt balanskravsresultat under lågkonjunktur. Lågkonjunktur definieras, i detta sammanhang, som antingen att förändringen av årets underliggande skatteunderlag i riket understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste 10 åren (enligt Sveriges kommuner och regioners beräkningar) eller när befolkningen i Aneby kommun minskar med 0,5 procent eller mer mellan 1 november föregående år och året dessförinnan. (Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och RUR, KF § 120 2020-12-14).

Arbete med budget 2024-2026

Arbetet i budgetberedningen har utgått från budgetdirektivet, som lämnades över från kommunstyrelsen den 6 mars, § 69, med uppdrag som är kopplade till de övergripande målen.

Under två budgetdagar i mars redogjorde kommunledningen de övergripande planeringsförutsättningarna för 2024-2026 såväl som förutsättningarna för respektive avdelning inför 2024 för kommunstyrelsen. Därefter har budgetberedningsarbetet genomförts under fem sammanträden för perioden februari till maj.

De övergripande förutsättningarna utifrån konjunktur och befolkning tillsammans med budgetdirektivet lägger grunden för arbetet med mål, investeringar och resultatnivå. De övergripande förutsättningarna i form av skatteprognoser och befolkningsprognoser har budgetberedningen kunnat följa löpande.

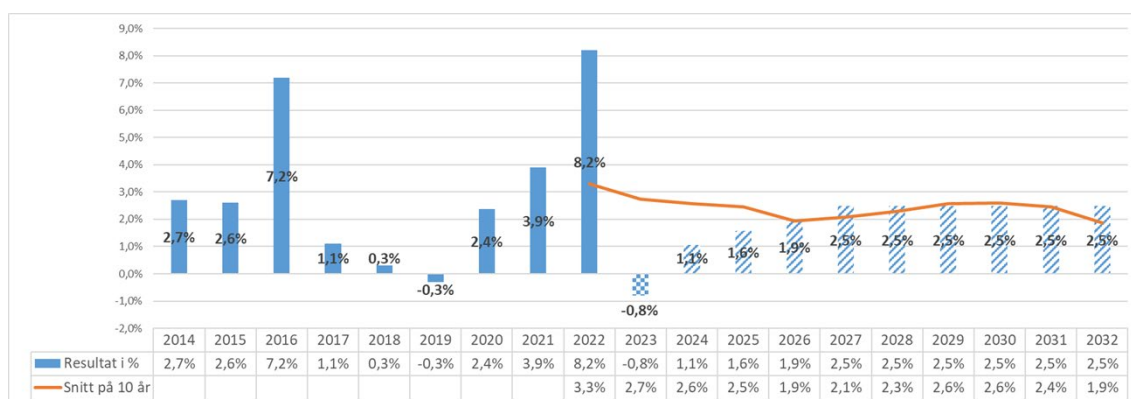
Det rådande ekonomiska läget med hög inflation och minskat invånarantal har inneburit negativt utrymme i förutsättningarna utifrån att nå en budgetnivå om minst 2 procent. Genom att det saknas utrymme i förutsättningarna är satsningarna få.

De ekonomiska beräkningarna utgår från investeringsbehoven och planeringen av investeringar för åren 2024-2026. Utgångspunkten i arbetet med investeringar är att sträva efter självfinansiering så

långt det är möjligt. De kommande åren är investeringsbehoven stora och tillsammans med svaga resultat kommer Aneby kommun att behöva utöka låneskulden.

För att nå en god ekonomisk hushållning och för att stärka balansräkningen och likviditeten krävs en resultatnivå om minst 2 procent i snitt på 10 år. Detta för att uppnå en långsiktighet och mindre variationer mellan enskilda år. I beräkningen av resultatnivåerna under planperioden har detta varit svårt att uppnå utan att begränsa förutsättningarna för verksamheten. Budgetarbetet har därmed inneburit en avvägning mellan att ge verksamheten jämna och förutsägbara förutsättningar över åren samtidigt som de övergripande resultatmålen ska nås.

År 2022 års gav ett resultat om 8,2% av skatter och bidrag vilket gör att det finns förutsättningar att budgetera för en lägre resultatnivå under något år. För 2024 innebär förutsättningarna att resultatnivån uppgår till 1,1 procent. Förutsättningarna för 2025-2026 förbättras något men det ekonomiska läget är fortsatt pressat. För att kunna klara en resultatnivå om 2 procent på 10 år i slutet av planperioden kommer det, utifrån gällande prognos, att krävas effektiviseringskrav i verksamheten. Detta arbetats fram i budget 2025.

De ekonomiska förutsättningarna för planperioden påverkas tydligt av den höga inflationen. Detta påverkar indexuppräkning, löner, pensionskostnader och räntor. Volymförändringen innebär totalt en effektivisering utifrån att barnantalet är lägre än tidigare.

Satsningar som genomförs är arbetsskor till vissa delar av verksamheten för vård och omsorg inom sociala avdelningen och medel till öppen fritidsverksamhet inom barn- och utbildningsavdelningen.

Avdelning	Budget 2024 inkl ramjustering 2023	Volymförändringar 2024	Indexjusteringar 2024	Budget 2024	Driftbudget förändring 2024	Budget 2024	Minskning (-) / utökning (+) jämfört mot tidigare beslut 2023
Kommunövergripande	24 570	0	269	24 839	-2 030	22 809	-1 761
Kommunserviceavdelningen	4 614	0	441	5 055	0	5 055	441
Barn- och utbildningsavdelningen gr	179 445	-3 051	238	176 632	180	176 812	-2 633
Barn- och utbildningsavdelningen gy	39 993	48	635	40 676	0	40 676	683
Sociala avdelningen	164 790	0	449	165 239	50	165 289	499
Samhällsbyggnadsavdelningen	13 719	0	0	13 719	0	13 719	0
Finansförvaltningen	-1 809	1 168	0	-641	1 890	1 249	3 058
Kommunrevision	585	0	0	585	20	605	20
Överförmyndarnämnd	891	0	30	921	0	921	30
Kommunfullmäktige	340	0	0	340	0	340	0
Totalt	427 138	-1 835	2 062	427 365	110	427 475	-2 771

Övriga förändringar presenteras under avsnittet Budget 2024 per nämnd.

Balanskravsutredning

Det kommunala balanskravet är föreskrivet i kommunallagen och utgör en undre gräns för budgeterad och redovisad nivå på årets resultat och innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna i resultaträkningen. Om ett negativt resultat uppstår är huvudprincipen att underskottet ska återställas via ett motsvarande överskott inom tre år. Kommunfullmäktige ska ange i en åtgärdsplan hur detta ska ske. Endast synnerliga skäl ska föreligga om underskottet, helt eller delvis, inte

beslutas återställas. Skälen ska dessutom tydligt redovisas i förvaltningsberättelsen.

I resultatutjämningsreserven (RUR) finns ackumulerat 30 miljoner kronor. Enligt kommunallagen får medel från RUR användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Utifrån SKR:s nuvarande prognos (cirkulär 23:20) är det möjligt att nyttja RUR för åren 2023-2024 om ett negativt balanskravsresultat uppstår. Disponering av RUR blir aktuellt först om resultatet för året visar på ett negativt balanskravsresultat, vilket beslutas av kommunfullmäktige i samband med årsbokslut.

	Budget 2024	Ram 2025	Ram 2026
Årets resultat enligt resultaträkningen	5,2	8,0	10,3
- Samtliga realisationsvinster			
+ Realisationsvinster/förluster enligt undantagsmöjlighet			
+/- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper samt återföring			
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	5,2	8,0	10,3
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv			
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv			
Årets balanskravsresultat	5,2	8,0	10,3
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat			
Akkumulerad RUR	30,0	30,0	30,0

Budget 2024 per nämnd

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är det högsta beslutande organet i Aneby kommun och består av 35 ledamöter och ersättare.

Kommunfullmäktige fastställer bland annat mål och riktlinjer för verksamheterna, budget och skattesats. Fullmäktige utser kommunstyrelse, samhällsbyggnadsnämnd och valnämnd samt företrädare i det kommunala bolaget och stiftelsernas styrelser. Fullmäktige har också ansvar för uppföljning och kontroll av hela den kommunala verksamheten.

Belopp, tkr	Budget 2024 enligt budget 2023*	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Kommunfullmäktige	340	340	340	340

*Inkl ramjustering 2 2023

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens verkställande och ledande politiska förvaltningsorgan och har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunstyrelsen har ansvaret för all kommunal verksamhet och kommunala angelägenheter, med undantag för det ansvar som samhällsbyggnadsnämnden har enligt speciallagstiftning och reglemente, samt valnämndens uppgifter enligt gällande lagstiftning.

Kommunstyrelsen bereder eller yttrar sig i alla ärenden som ska behandlas av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen ansvarar också för att kommunfullmäktiges beslut genomförs. Inom vissa områden kan kommunstyrelsen själv bestämma utan beslut från kommunfullmäktige.

Kommunens nämndorganisation innebär att kommunstyrelsen har hela ansvaret för den kommunala verksamheten, med undantag för vissa delar inom samhällsbyggnadsnämndens specifika ansvarsområde och valnämndens uppgifter.

Kommunstyrelsen består av 15 ledamöter och 15 ersättare.

Under kommunstyrelsen lyder tre utskott: allmänna utskottet, sociala utskottet samt barn- och utbildningsutskottet. Utskotten är beredande organ till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens budget fördelas på respektive utskott.

Under kommunstyrelsen lyder Anebys kommunala råd i frågor om funktionsnedsättning.

Allmänna utskottet (AU)

AU är beredande organ till kommunstyrelsen med uppdraget att leda och följa den egna verksamheten utifrån kommunstyrelsens direktiv.

AU arbetar med de mer kommunövergripande frågorna och de ansvarsområden som finns i kommunserviceavdelningen.

AU består av fem ledamöter och fem ersättare.

Belopp, tkr	Budget 2024 enligt budget 2023*	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Kommunövergripande	24 570	22 809	22 809	22 809

Följande justeringar görs i budgeten för 2024, totalt -1 761 tkr.

- Inflationsreserven tas bort från kommunövergripande, -1 800 tkr
- Indexuppräknings, 269 tkr
- Hälsofrämjande insatser om 250 tkr omfördelas till HR inom kommunövergripande.
- Kompetenshöjande insatser inom strategiskt viktiga områden 230 tkr omfördelas till:
 - Arbetskor om 50 tkr till sociala avdelningen
 - Öppen fritidsverksamhet om 180 tkr till barn- och utbildningsavdelningen.

I den kommunövergripande budgeten återstår öronmärkta medel, vilka summeras enligt:

- Innovations- och förändringsarbete 200 tkr.
- KS-oförutsedda medel 400 tkr

Belopp, tkr	Budget 2024 enligt budget 2023*	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Kommunserviceavdelningen	4 614	5 055	5 055	5 055

Följande justeringar görs i budgeten för 2024, totalt 441 tkr.

- Indexuppräknings 441 tkr.

Barn- och utbildningsutskottet (BUU)

BUU följer och leder arbetet i verksamheterna förskola, förskoleklass, grundskola, särskola, skolbarnomsorg, placeringar i gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning (Komvux), svenska för invandrare (SFI), kommunal kulturskola, kultur- och fritidsverksamhet samt bibliotek.

BUU har till uppgift att för kommunstyrelsens räkning utreda och lägga fram förslag inom barn- och utbildningsområdet, och har rätt att fatta beslut i vissa ärenden.

BUU består av fem ledamöter och fem ersättare.

Belopp, tkr	Budget 2024 enligt budget 2023*	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Förskola, grundskola, kultur- och fritid mm	179 445	176 812	176 932	176 932

Följande justeringar görs i budgeten för 2024, totalt -2 633 tkr.

2024

- Indexuppräknings, 238 tkr.
- Volymförändring, främst inom förskolans verksamhet, -3 051 tkr.
- Öppen fritidsverksamhet, 180 tkr

2025

- Beslut i budget 2023, ökade driftkostnader för leasing av datorer, 120 tkr

Belopp, tkr	Budget 2024 enligt budget 2023*	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Gymnasie- och vuxenutbildning	39 993	40 676	40 676	40 676

Följande justeringar görs i budgeten för 2024, totalt 683 tkr.

- Indexuppräknning, 635 tkr.
- Volymförändring, 48 tkr.

Sociala utskottet (SOU)

SOU följer och leder arbetet inom kommunens äldreomsorg, individ- och familjeomsorg samt omsorgen kring personer med funktionsnedsättning. I verksamheten ingår även hemsjukvård och flyktingmottagning.

SOU har till uppgift att för kommunstyrelsens räkning utreda och lägga fram förslag inom dessa omsorgsområden, och har rätt att fatta beslut i vissa ärenden.

SOU består av fem ledamöter och fem ersättare.

Belopp, tkr	Budget 2024 enligt budget 2023*	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Sociala avdelningen	164 790	165 289	165 289	165 289

Följande justeringar görs i budgeten för 2024, totalt 499 tkr.

- Indexuppräknning 449 tkr.
- Arbetsskor till omsorgspersonal, 50 tkr

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden är en myndighetsnämnd som fullgör kommunens uppgifter enligt EU-förordningar samt svenska lagar och förordningar, när det gäller tillsyn och kontroll inom miljö- och hälsoskyddsområdet, plan- och byggområdet, livsmedelsområdet och räddningstjänst.

Samhällsbyggnadsnämnden består av sju ledamöter och sju ersättare.

Belopp, tkr	Budget 2024 enligt budget 2023*	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Samhällsbyggnadsavdelningen	13 719	13 719	13 719	13 179

Överförmyndarnämnden

I varje kommun ska det finnas en överförmyndare eller en överförmyndarnämnd som väljs av kommunfullmäktige för fyra år.

Överförmyndaren utövar tillsyn över förmyndare, förvaltare och gode män. Förmyndare, förvaltare och gode män kallas också ställföreträdare, då deras uppgift är att företräda människor som behöver hjälp med, eller inte själva kan sköta sina angelägenheter.

Från och med 2019 har Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö och Vetlanda kommun bildat en gemensam överförmyndarnämnd, med ett gemensamt överförmyndarkansli i Vetlanda. Det är möjligt att besöka lokalkontoren i Aneby, Eksjö, Nässjö och Sävsjö en dag i veckan.

Belopp, tkr	Budget 2024 enligt budget 2023*	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Överförmyndarnämnden	891	921	921	921

Följande justeringar görs i budgeten för 2024, totalt 30 tkr.

- Indexuppräkning, 30 tkr.

Kommunrevisionen

Kommunfullmäktige har utsett fem revisorer. Deras uppgift är att granska den verksamhet som bedrivs inom kommunens olika verksamhetsområden.

Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig. Granskningen bidrar till att värna och utveckla demokrati, rättssäkerhet och effektivitet. Den kommunala revisionen är oberoende och granskar på fullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna.

Revisorerna granskar kommunstyrelsen (med allmänna utskottet, barn- och utbildningsutskottet samt sociala utskottet), samhällsbyggnadsnämnden och valnämnden. Inför fullmäktiges behandling av årsredovisningen och beslut i ansvarsfrihetsfrågan avger revisorerna en revisionsberättelse som tillstyrker eller avstyrker ansvarsfrihet för de granskade organen.

Ur revisionskretsen utser fullmäktige lekmannarevisorer i kommunens bolag och stiftelser, såsom Aneby Miljön & Vatten (AMAQ), Stiftelsen Aneby Bostäder och Stiftelsen kulturresevatet Åsens by.

Belopp, tkr	Budget 2024 enligt budget 2023*	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Kommunrevision	585	605	605	605

Följande justeringar görs i budgeten för 2024, totalt 20 tkr.

- Kompensation för ökade kostnader, 20 tkr.

Valnämnden

Valnämnden är den lokala valmyndigheten i kommunen. Uppgifterna för valnämnden är framförallt att ansvara för genomförandet av allmänna val och folkomröstningar.

Belopp, tkr	Budget 2024 enligt budget 2023*	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Valnämnden	0	0	0	0

Valnämnden har inte någon egen budget för sin verksamhet. Kostnader för nämndadministration och de val som hålls inryms i kommunstyrelsens kommunövergripande anslag.

Finansförvaltningen

Inom finansförvaltningen budgeteras kommunernas intäkter i form av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning. Finansiella intäkter och kostnader ingår även inom finansförvaltningens budget.

Övergripande verksamhetskostnader och medel som ännu inte är utlagda i verksamheternas budgetramar finns under finansförvaltningen, såsom pensioner, löneavtal, avskrivningar, Ludvikamoms samt reserver som hanteras genom ramjustering under budgetåret.

Belopp, tkr	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Skatteintäkter	-364 654	-375 823	-391 702
Inkomstutjämning	-91 289	-100 253	-105 394
Kostnadsutjämning	-4 688	-4 704	-4 718
Regleringsbidrag	-15 472	-11 359	-8 708
Generella bidrag från staten	-3 048	0	0
Fastighetsavgift	-18 443	-18 443	-18 443
LSS-utjämning	1 517	1 517	1 517
Summa skatter och bidrag	-496 077	-509 065	-527 448
Finansiella intäkter inkl borgensavg	-1 970	-1 890	-1 890
Finansiella kostnader	4 260	5 690	6 490
Finansnetto	2 290	3 800	4 600
Summa finansförvaltning	-493 787	-505 265	-522 848

Intäkter (-) och kostnader (+)

Verksamhetens nettokostnader:

Förändringen mellan åren följer förutsättningarna i Väsentliga antaganden i budget 2024-2026.

Belopp, tkr	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Pensionskostnader genom PO-pålägg	7 593	-3 327	-3 436
Löneavtal 2023-2026	23 107	36 506	49 787
Avskrivningar	24 800	27 100	27 100
Finansiell leasing	-2 800	-2 800	-2 800
Pensionsutbetalningar från ansvarsförbindelsen	8 372	8 350	8 323
Ludvikamoms	-1 809	-1 809	-1 809
Inflationsreserv	1 400	1 400	1 400
Höglandsförbundet uppr löner	490	490	490
Öronmärkta medel, LSS boende mm	1 168	1 168	1 168
SUMMA	62 321	67 078	80 223

I ramarna för 2025-2026 ingår beräkningar för volymförändringar och indexuppräknings. Dessa medel inkluderas inte i verksamhetsramarna i Budget del 1 2024 utan ingår som en del inom finansförvaltningen.

Belopp, tkr	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Volymförändringar utifrån demografi	0	1 791	1 736
Indexuppräkning, kostnader och intäkter	0	2 015	4 284

Ekonomisk redovisning

Resultatbudget

Belopp i miljoner kronor			
	Budget 2024	Ram 2025	Ram 2026
Verksamhetens intäkter/kostnader	-463,7	-470,1	-485,5
Avskrivningar/nedskrivningar	-24,8	-27,1	-27,1
Verksamhetens nettokostnader	-488,5	-497,2	-512,6
Skatteintäkter	364,7	375,8	391,7
Generella statsbidrag	131,4	133,2	135,7
Verksamhetens finansiering	496,1	509,1	527,4
Finansiella intäkter	2,0	1,9	1,9
Finansiella kostnader	-4,3	-5,7	-6,5
Finansiella poster	-2,3	-3,8	-4,6
Årets resultat	5,2	8,0	10,3
Årets resultat av skatter och bidrag	1,1%	1,6%	1,9%

Balansbudget

Belopp i miljoner kronor			
Tillgångar	Budget 2024	Ram 2025	Ram 2026
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	340,4	342,0	334,3
Finansiella anläggningstillgångar	15,5	15,5	15,5
Summa anläggningstillgångar	355,9	357,5	349,8
Bidrag till statlig infrastruktur	0,2	0,2	0,1
Omsättningstillgångar			
Fordringar	58,8	58,8	58,8
Tomtmark för försäljning	0,1	0,1	0,1
Kassa och bank	82,2	88,8	106,9
Summa omsättningstillgångar	141,1	147,7	165,8
Summa tillgångar	497,2	505,3	515,8
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital	199,0	207,0	217,2
Årets resultat	5,2	8,0	10,3
Resultatutjämningsreserv	30,0	30,0	30,0
Avsättningar			
Avsättning för pensioner	9,2	9,0	8,9
Andra avsättningar	17,7	18,0	18,3
Summa avsättningar	26,9	27,1	27,2
Skulder			
Långfristiga skulder	194,6	194,6	194,6
Kortfristiga skulder	76,7	76,7	76,7
Summa skulder	271,3	271,3	271,3
Summa eget kap, avsättn o skulder	497,2	505,3	515,8
Ansvarsförbindelser			
Borgensförbindelser	360,0	360,0	360,0
Pensionsförpliktelser äldre än 1998	126,3	120,2	114,5

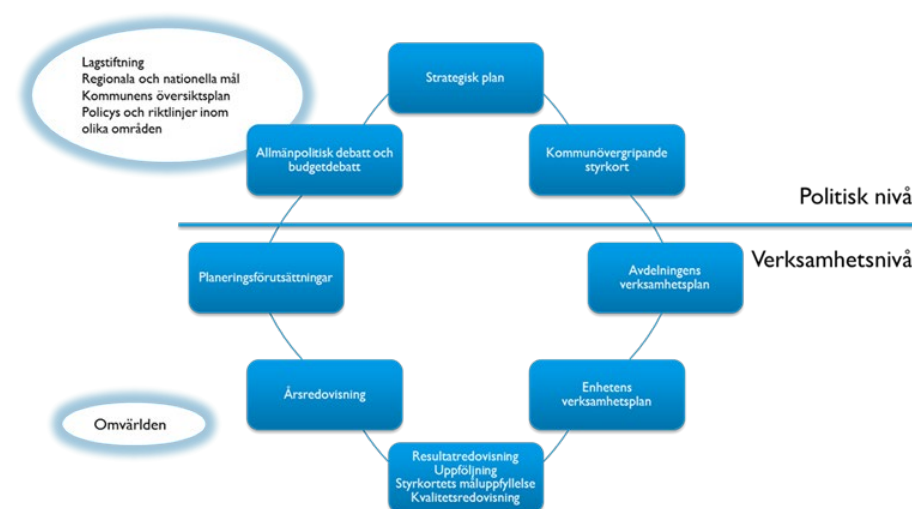
Kassaflödesbudget

Belopp i miljoner kronor	Budget 2024	Ram 2025	Ram 2026
Löpande verksamhet			
Årets resultat	5,2	8,0	10,3
Justering för av- och nedskrivningar	24,8	27,1	27,1
Justering för övr ej likv påverkande poster	0,7	0,1	0,2
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>	30,8	35,3	37,6
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0
Ökning (+)/minskning (-) kortfristiga skulder	0,0	0,0	0,0
Medel från den löpande verksamheten	30,8	35,3	37,6
Investeringsverksamheten			
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-48,2	-28,7	-19,4
Förvärv av materiella anläggningstillgångar, finansiell leasing	0,0	0,0	0,0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	0,0	0,0	0,0
Erhållna investeringsbidrag	0,0	0,0	0,0
Medel från investeringsverksamheten	-48,2	-28,7	-19,4
Finansieringsverksamheten			
Förändring av långa lån	70,0	0,0	0,0
Medel från finansieringsverksamheten	70,0	0,0	0,0
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur			
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur	0,0	0,0	0,0
Årets kassaflöde	52,5	6,6	18,1
Likvida medel vid årets början	29,7	82,2	88,8
Likvida medel vid årets slut	82,2	88,8	106,9

Bilaga Riktlinjer för Aneby kommuns ekonomistyrning

Aneby kommuns riktlinjer för ekonomistyrning ska vägleda organisationen främst i kommunala beslut, kopplat till ekonomistyrning och hantering av ekonomifrågor. Principerna ska genomsyra alla aktiviteter från planering, genomförande och uppföljning. En grundförutsättning för att Aneby kommuns ekonomi och verksamhet ska vara i balans och leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning är att samtliga enheter genomför planerad verksamhet inom lagd budget.

Övergripande styrmodell

Aneby kommun använder balanserat styrkort som målstyrningsmodell. Detta är en strukturerad modell för styrning och uppföljning, som utgår från en gemensam vision, gemensamma mål, strategier och styrtalet, som fastställs av kommunfullmäktige.

Genom styrmodellen säkerställs hela organisationens syn på vad som skapar värde och leder i riktning mot uppfyllelse av kommunens vision.

Översiktsplan

Kommunens översiktsplan syftar till att ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön. Tyngdpunkten ligger därmed på användningen av mark- och vattenområden.

Planen beskriver hur befintliga miljöer kan bevaras och utvecklas i ett långsiktigt perspektiv. I översiktsplanen behandlas bland annat frågor rörande nya bostäder, förbättrade kommunikationer, lokalisering av industri, handel och arbetsplatser samt miljö och natur. En översiktsplan täcker hela kommunens geografiska yta.

Strategisk plan och balanserat styrkort

Den strategiska planen är kommunens övergripande styrdokument, som fastställs av kommunfullmäktige. Dokumentet innehåller den politiska viljeinriktningen för den samlade kommunala verksamheten i form av vision, övergripande mål och strategier. De övergripande målen med tillhörande strategier är en viktig del i kommunens budget och flerårsplan. Dokumentet gäller under en mandatperiod och revideras i början av varje ny mandatperiod. Den strategiska planen för 2024-2027 fastställs av kommunfullmäktige i juni 2023.

Det balanserade styrkortet innehåller fem perspektiv: Attraktiv kommun, God ekonomi, Medskapande arbetsplats, Värdeskapande processer och Hållbart samhälle. Med de olika perspektiven kan verksamheten följas utifrån flera aspekter än bara det ekonomiska. Grundtanken är att eftersträva balans mellan de olika perspektiven. Styrkortets måluppfyllelse mäts och redovisas till politiken minst två gånger per år; i samband med delårsrapporten och årsredovisningen. Vissa delar mäts även i tertialuppföljningen.

På kommunövergripande nivå redovisas måluppfyllelsen i varje perspektiv i det kommunövergripande styrkortet genom de styrkor och målvärden som fastställs. Det kommunövergripande styrkortet gäller och är styrande för alla verksamheter i organisationen.

Alla avdelningar och enheter upprättar egna styrkor i en verksamhetsplan som utgår från visionen, de gemensamma målen, och strategierna. I avdelningarnas/enheternas verksamhetsplaner beskrivs de aktiviteter som krävs för att följa strategierna och som anses avgörande för att uppnå de övergripande målen samt hur man avser att följa upp och mäta resultatet.

Mål kan även förekomma i andra dokument som fastställs av kommunfullmäktige. Det ska i så fall ske med stor restriktivitet och enbart inom områden som inte täcks in av formuleringar i budgeten. Detta för att bibehålla möjligheten att överblicka och följa upp fullmäktiges målstyrning.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning och resultatutjämningsreserv

Kommunfullmäktige beslutade den 7 december 2020 §120 att införa riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt regler för när avsättning och disponering kan ske till resultatutjämningsreserven (RUR).

Kommunstyrelsen utvärderar uppfyllelsen av kommunfullmäktiges fastställda mål och gör en samlad bedömning huruvida god ekonomisk hushållning har uppnåtts. Detta görs enligt de riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat om.

Budgetprocessen

Kommunfullmäktige styr kommunens verksamheter genom budgeten. Budgetdokumentet innehåller verksamhetsmål, ekonomiska ramar och budgetdirektiv som kan innebära vissa uppdrag. Budgeten beskriver vad kommunen förväntas uppnå under budgetperioden och med vilka resurser.

Inför den årliga budgetprocessen redovisar förvaltningen planeringsförutsättningar. Detta är de grundläggande faktorerna som kan påverka kommande årsbudget och fungerar som grund för planeringsarbetet på avdelningarna inför kommande budgetarbete.

Arbetet med att ta fram ett förslag till kommande årsbudget med flerårsplan leds av budgetberedningen. Den består av kommunstyrelsens presidium samt ordföranden i samhällsbyggnadsnämnden och utskotten. Ytterligare ledamöter kan adjungeras. Budgetarbetet genomförs i nära samverkan med kommunledningsgruppen. Innevarande årsbudget används som utgångspunkt för arbetet.

Kommunfullmäktige antar vanligtvis kommande årsbudget del 1 på sitt sammanträde i juni. För valår antas den på nytt av nytilträdde kommunfullmäktige i november.

Nämnder, utskott och verksamheter ska följa de riktlinjer och anvisningar som upprättas av kommunstyrelsen vad gäller mål- och budgetarbetet samt uppföljning av verksamheterna.

I februari har kommunfullmäktige en allmänpolitisk debatt där ledamöterna lyfter fram och debatterar viktiga framtidsfrågor för kommunen. Den allmänpolitiska debatten är en grund för politiska ställningstaganden i budgetberedningens arbete.

Driftbudget

Kommunfullmäktige tilldelar respektive nämnd och utskott en nettoram i form av ett anslag som dessa ansvarar för. I kommunfullmäktiges budgetbeslut ingår också övergripande kommunmål för budgetåret.

Kommunfullmäktige fastställer driftsanslagen enligt följande:

- Kommunfullmäktige
- Kommunstyrelsens utskott
- *Allmänna utskottet; kommunövergripande*
- *Allmänna utskottet; kommunserviceavdelningen*

- Sociala utskottet
- Barn- och utbildningsutskottet; barnomsorg/grundskola/kulturskola
- Barn- och utbildningsutskottet; gymnasie- och vuxenutbildning
- Samhällsbyggnadsnämnden
- Överförmyndarverksamhet
- Kommunrevisionen
- Finansförvaltningen

Anslaget ska tillsammans med nämndernas/utskottens övriga intäkter finansiera nämndens kostnader.

Omdisponering av driftbudget

Omdisponeringar inom nettoramén beslutas av respektive nämnd eller utskott. Omdisponeringar mellan olika nämnder beslutas av kommunfullmäktige.

Investeringar

Kommunfullmäktige antar en investeringsbudget för investeringsåret. En plan för samtliga investeringar ska dessutom tas fram för år 2 och 3.

Huvudregeln är att investeringar över tid ska finansieras med eget investeringsutrymme.

Kommunstyrelsen hanterar kapitaltjänstkostnader för samtliga investeringar som genomförs det år investeringen sker. Justering av respektive nämnds/utskotts driftbudget för kapitaltjänstkostnader görs löpande under året från finansförvaltningen genom så kallade ramjusteringar.

Den nämnd/det utskott som ansvarar för investeringen måste meddela kommunstyrelsen från vilken tidpunkt investeringen genomförs och vid vilken tidpunkt investeringen är avslutad.

Överföring av investeringsanslag över årsskifte till nästkommande år sker genom beslut av kommunfullmäktige i samband med årsbokslut.

Borgensavgifter

Kommunal borgen lämnas till helägda kommunala företag, vilket gör att företagen får förmånligare räntor när de lånar än om de lånat utan kommunal borgen. För att det ska vara konkurrensneutralt tar kommunen ut en årlig borgensavgift för kommande år utifrån nyttjat borgensåtagande per den 31/12. Borgensavgift i procent tas fram genom en analys som upphandlats av Söderberg & Partners. Borgensavgiften beslutas årligen i budgeten. Analysen genomförs en gång om året.

Nämnder och utskottens verksamhetsplaner

Kommunstyrelsen fastställer en verksamhetsplan inklusive styrkort för respektive nämnd/utskott i november efter beredning i nämnd/utskott. Därefter görs en detaljbudget per enhet, som ska vara klar i december.

Nämnden/utskotten ska rapportera eventuella avvikelser från fastställd verksamhetsplan till kommunstyrelsen löpande under verksamhetsåret.

I verksamhetsplanen ska nettoanslaget fördelas mellan olika verksamheter i form av en detaljbudget.

I verksamhetsplanen ska kommunfullmäktiges mål brytas ner och kompletteras till lämplig styrning av verksamheterna i syfte att uppnå resultat i förhållande till kommunmålen.

Utöver de åtaganden som anges i Budget del 1 kan nämnderna/utskotten lägga till egna verksamhetsmål och uppdrag.

Nämnden/utskotten ska kommunicera vision och mål så att samtliga i organisationen känner till dem och ser dem som styrande för sitt arbete.

I nämndens/utskottens uppdrag ingår att besluta om erforderliga effektiviseringar i verksamheten. I

de fall förändringarna är av principiell vikt eller skulle kunna stå i strid med de mål kommunfullmäktige beslutat om, ska åtgärderna underställas kommunfullmäktiges prövning.

Intern kontroll

Kommunfullmäktige har antagit ett reglemente för intern kontroll. Nämnden/utskotten ska årligen fastställa en plan för intern kontroll. Nämnden/utskotten ska genomföra en uppföljning av den interna kontrollen inom sina verksamheter. En samlad bedömning för hela kommunen avges till kommunstyrelsen senast i februari månad.

Uppföljning

Samtliga nämnder och utskott ska lämna budgetuppföljning med helårsprognos för sammanställning av en kommunövergripande uppföljning per mars, per april, per augusti (delårsrapport) och per oktober. För helåret görs ett bokslut med årsredovisning. Vid delårsrapport och årsredovisningen följs kommunmål och eventuella särskilda satsningar/uppdrag upp.

Utöver prognoserna lämnas redovisning av resultatet för perioden per februari, maj, september och november.

De kommunägda bolagen/stiftelserna ska redovisa sin verksamhet och ekonomi med budgetuppföljning och helårsprognos minst per augusti och december. Sammanställd redovisning genomförs i delårsrapport och årsredovisning.

Uppföljning av investeringar sker fyra gånger årligen per april, augusti, oktober och december månad. Detta görs på projektnivå.

Åtgärder vid avvikelse i driftbudget

Så snart en avvikelse befaras eller har konstaterats, ska avdelningschefen samordna och rapportera uppföljningen och lämna förslag till åtgärder till förväntad budgetavvikelse till nämnden/utskottet, ekonomichefen och kommundirektören.

Nämnden/utskottet ska inom sin egen verksamhet göra omprioriteringar för att hålla sig inom tilldelad budgetram. Underskottet, vidtagna åtgärder och eventuella avvikelser från kommunmålen ska snarast rapporteras till kommunstyrelsen.

Åtgärder vid avvikelse i investeringsbudget

Så snart en avvikelse befaras eller har konstaterats, ska kommundirektören samordna och rapportera uppföljningen och lämna förslag till åtgärder till förväntad budgetavvikelse till kommunstyrelsen.

Underskottet, vidtagna åtgärder, eventuella avvikelser från kommunmålen samt förskjutningar i projektets genomförande ska snarast rapporteras till kommunstyrelsen.

Generella förutsättningar

Om förutsättningarna förändras under löpande budgetår ansvarar nämnden/utskottet för att anpassa och prioritera verksamheten inom gällande ram.

Verksamhetsansvariga ansvarar för att hålla sin verksamhet inom beslutad budget, vidta åtgärder under löpande år för att uppnå detta, driva verksamheten enligt de mål och uppdrag nämnden/utskottet lagt fast samt följa upp och utveckla verksamheten kontinuerligt.

Verksamheterna ska arbeta för ökad extern finansiering. Bland annat genom att ta tillvara på statsbidrag och möjligheterna inom EU:s nya programperiod.

Finansieringsprincip

Huvudregeln är att samtliga beslut om intäkts- eller kostnadsökningar ska vara finansierade. Det ska alltså finnas budgetmedel anslagna.

Kostnadsbärare

Kostnader och intäkter ska i så stor utsträckning som möjligt påföras rätt kodsträng i förhållande till vad som är ekonomiskt motiverat.

Satsningar

Medel för särskild satsning eller uppdrag får endast användas till destinerat område. Vid eventuell besparing ska satsningen eller uppdraget fortsatt bejakas om inte kommunfullmäktige beslutar om annat.

Utöver de satsningar som angetts i budget ska inga fler satsningar göras utan att de finansiella målen först har uppfyllts. Först därefter kan nya satsningar göras.

**ANEBY
KOMMUN**

Storgatan 48, Box 53, 578 22 ANEBY
Tel. 0380-461 00 Fax. 0380-461 95
www.aneby.se